

HIV

HAKKINDA SIKÇA SORULAN SORULAR

HIV HAKKINDA SIKÇA SORULAN SORULAR

Kaos GL

Telefon: +90 312 230 03 58

Faks: +90 312 230 62 77

E-posta: bilgi@kaosglidernegi.org

URL: <http://www.kaosgl.org>

<http://www.kaosglidernegi.org>

İlk Basım: Kasım 2016, Ankara

Baskı ve Cilt:

Ayrıntı Basımevi, Ostim, Ankara

0312 394 5590

*Bu kitapçık;
İsveç Uluslararası Kalkınma ve İşbirliği Ajansı (SIDA) tarafından desteklenmektedir.
Bu kitapçığın içeriği, SIDA'nın resmi görüşlerini yansıtmaz.
Burada verilen bilgi ve sunulan görüşlerin
tüm sorumluluğu Kaos GL'ye aittir.*

Bu broşürü, pozitif@kaosgl.org adresine e-posta yoluyla ulaşan danışanlarımızın sorduğu sorulardan yola çıkılarak derledik.

2015 yılından bu yana Kaos GL olarak e-posta üzerinden online HIV danışmanlığı projesini yürütüyoruz. Proje-miz kapsamında HIV konusunda bizlere yöneltilen soruları derleyerek böyle bir broşür hazırlamanın vakti çoktan gel-miştir. Bu çerçevede, bize en sık sorulan soruları ve onlara temelde verdiğimiz cevapları uzmanların görüşlerinden de faydalanarak daha düzenli bir içerikle sizlerin daha kolay ulaşabileceği bir hale getirmeyi amaçladık.

Bu çalışmada yardımlarını esirgemeyen Furkan Hancioğlu ve Doç. Dr. Murat Sayan'a çok teşekkür ederiz.

Hasan Andreas Atik

Kaos GL HIV Danışmanı

• HIV NEDİR?

HIV, insan bağışıklık yetmezliği virüsüdür. **AIDS** ise sonradan edinilmiş bağışıklık yetmezliği sendromudur. HIV ve AIDS kesinlikle bir birinden ayrı iki olgudur.

HIV, insanın bağışıklık sistemini etkileyen bir retro* virüstür. Yani, bağışıklık sistemini zayıflatarak vücudun direncini farklı enfeksiyonlara karşı güçsüz hale getirir. Bir kişi HIV ile enfekte olmuşsa bu kişiye HIV pozitif (sero pozitif) ya da kronik HIV taşıyıcısı denir.

• HIV ÖLÜMCÜL BİR VİRÜS MÜDÜR?

HAYIR! HIV, günümüzde uygun, etkili ve baskılayıcı tedavi yöntemleri ve düzenli ilaç kullanımı sayesinde kronik hastalıklar statüsündedir. Yani tedaviye düzenli bir şekilde bağlı kalındığında ve etkin bir tedavi ile HIV pozitif her insan sağlıklı ve kaliteli bir yaşam sürdürebilmektedir.

• HIV VE AIDS AYNI MIDIR?

HAYIR! HIV ile enfekte olmak kesinlikle AIDS olmak anlamına gelmez.

HIV'in, AIDS'e neden olabilen bir virüs olduğu doğrudur. Ancak HIV pozitif bir kişinin tedavi ve ilaç kullanımı sürecinde hekiminin önerilerine uyması onun AIDS evresine hiç ulaşmadan sağlıklı bir birey olarak yaşamını sürdürmesini sağlar. Böylece HIV kronik bir süreç izler. AIDS evresindeki bir kişi ise uygun ve etkili baskılayıcı tedavi yöntemiyle taşıyıcılığa gerileyebilir.

AIDS, sonradan edinilmiş bağışıklık yetmezliği sendromudur. *Sonradan edinilen* ifadesi, hastalığın irsî (kalıt-

* Retro virüs, RNA genomuna sahip olan ve ters transkriptaz enzimiyle RNA yapısından DNA dönüşümü yapabilen kompleks yapılı ve zaflı virüs tipidir.

sal) olmadığı anlamına gelir. *Bağışıklık Sistemi Yetersizliği* ifadesi, vücudun bağışıklık sisteminin çökmesi anlamına gelir. Yani vücudun başta bulaşıcı hastalıklar/enfeksiyonlar olmak üzere diğer birçok hastalıkla karşı temel savunma ve direncini düşürür. *Sendrom* kelimesi ise başka hastalıkla(rla) bağlantısı olabilecek çeşitli enfeksiyon türlerinin yarattığı klinik durumu ifade eder. Kişi, uygun, etkili ve virüsü baskılayıcı tedavi almadığı durumda HIV ilerleyen süreçte AIDS'e neden olabilir. Bunun için HIV pozitif bir kişinin gecikmeden uygun, etkili ve virüsü baskılayıcı tedaviye erişimi büyük önem taşır.

• HIV NASIL BULAŞIR?

HIV'in bilinen başlıca bulaş ihtimalleri şunlardır:

- Korunmasız cinsel ilişki yoluyla bulaşabilir (oral, vajinal ve anal seks)
- Virüs taşıyan kan veya kan ürünlerinin nakli (transfüzyonu) yoluyla bulaşır.
- Virüs taşıyan enjeksiyonun (şırınganın) batması (tıbbi işlem)/paylaşımı (uyuşturucu kullanımı)/uygulanması (dövme) ile bulaşabilir.
- Anneden bebeğe anne karnında, doğumda ve/veya anneden bebeğine emzirme yoluyla bulaşabilir.
- Girişimsel tıbbi uygulamalarla bulaşabilir (enfekte materyallerle diş operasyonları, bronkoskopi, ameliyat vb..)

• HIV NASIL BULAŞMAZ?

HIV, kesinlikle gündelik yaşamda sosyal ilişkiler yoluyla bulaşmaz!

- Aynı havayı soluyarak,

- Aynı odada bulunarak,
- Aynı okulda okuyarak,
- Sağlam deriye temas ederek,
- El sıkışarak, deriye dokunarak,
- Okşama ile, kucaklaşarak, öpüşerek (yanaktan ve/veya dudaktan)
- Tükürük, gözyaşı, ter, aksırık, öksürük, idrar, dışkı vb.
- Yiyecekler, içecekler, çatal, kaşık, bardak, tabak, telefon vb.
- Tuvalet, duş, musluk, yüzme havuzu, deniz, sauna, hamam vb.
- Sivrisinek ve diğer böceklerin sokması,
- Kedi, köpek ve diğer evcil hayvanlarla yaşamak HIV'in bulaşmasına neden olmaz.

• HIV'İN BELİRTİLERİ NELERDİR?

HIV ile enfekte olmanın ayrıt edici bir belirtisi yoktur. HIV enfeksiyonu, her insanda aynı belirtileri göstermeyebilir ya da hiç belirti göstermeyebilir. Ancak birtakım klinik bulgular, hekime kişinin HIV ile enfekte olmuş olabileceğini düşündürebilir. Unutulmamalıdır ki kişinin HIV ile enfekte olduğunu düşündürebilen bu belirtilerin birçok farklı sebebi olabilir.

1. Belirli bir nedene bağlı olmaksızın uzun süren derin bitkinlik,
2. İki ay içerisinde tanımlanamayan/nedeni bilinemeyen %10'dan fazla kontrolsüz kilo kaybı,
3. Birkaç haftadan fazla süren ve sebebi açıklanamayan ateş, titreme ve gece terlemeleri,

4. İlk bakışta çürüğe benzeyen, ancak kaybolmayan, ağrısız, vücudun her yerinde bulunabilen düzgün, sert ve gittikçe büyüyen pembe-kızıl renkli lekeler,
5. Belirgin bir sebebi olmayan ve iki haftadan uzun süren lenf bezlerinde (koltuk altı, boyun, kasık vb.) şişlik,
6. Solunum güçlüğü ve kuru öksürük,
7. Ağızda devamlı beyaz lekeler (pamukçuk, aft gibi) bulunması, uçuklar,
8. Kronik diyare (ishal)

Unutmayınız ki bu belirtilerden hepsini veya en az birini gösterebileceğiniz gibi kısa ya da uzun bir süre hiçbir belirti göstermeyebilirsiniz. Bunun için DÜZENLİ OLARAK HIV TARAMASI YAPTIRMANIZ EN DOĞRU OLANIDIR!

• HIV TANISI NASIL KONUR?

HIV tanısı çeşitli kan testleri (4.nesil Elisa, HIV ½ Ag/ab, HIV Ag/Ab, HIV p24 vb.), doğrulama testleri (Western blot) ve PCR testleri (HIV RNA) ile konulabilir. Başka hiçbir şekilde bir kişinin HIV ile enfekte olduğu anlaşılamaz.

• TESTİ NE ZAMAN YAPTIRABİLİRİM?

HIV'i tespit etmek için kullanılan farklı test yöntemleri vardır. Bu testlerden her birine göre yaptırılması gereken zaman aralığı da değişmektedir. Bu testleri kısaca şu şekilde özetleyebiliriz:

1. **ELİSA TESTİ:** HIV ile enfekte kişilerin savunma sisteminde bu virüsle savaşmak için HIV'e karşı özel antikorlar oluşur. Kandaki bu antikorların ELISA yöntemiyle saptanmasına Anti-HIV testi denir. HIV antikorlarının ELISA yöntemiyle ölçülebilecek düzeye ulaşması için

90 günlük bir süre (pencere dönemi) geçmesi gerekmektedir. Bu nedenle, bu test bulaşma gerçekleşikten 90 gün sonra yapıldığında negatif sonuç kesindir. Bu test, en sık kullanılan yöntemlerden biridir.

- 2. PCR TESTİ:** HIV PCR testi, virüs genetik materyalinin PCR tekniği ile çoğaltılarak ölçülecek ve tanımlanabilecek duruma getirilmesidir. Enfekte olmuş bir kişinin kanında virüs bulunmasına rağmen erken dönemde virüse karşı antikor oluşmamaktadır. Bu nedenle PCR testi erken evrede HIV'in kanda tespitinde kullanılmaktadır. Şüpheli temastan - en erken 9-15 gün sonra HIV PCR testi ile virüs varlığı saptanabilmektedir. PCR testinin virüsü saptama duyarlılığı 28. günden itibaren ~%98-100 olarak belirtilmektedir. Bu test, bir tanı testine göre pahalı. HIV pozitif bireylerin tedavi takiplerinde başlangıç virüs yükünü belirlemek ve tedavi başarısını izlemek için kullanılmaktadır.
- 3. P24 ANTİJEN TESTİ:** P24, HIV'e özgü viral bir proteindir. Bu proteinin vücutta saptanması virüs varlığını göstermektedir. Testin virüs bulaşmasından sonra geçen 21. günden 90. güne kadar yapılması uygun bulunmaktadır. Ancak negatif çıkması, olmadığı anlamına gelmeyebilir, bazen antikor varlığı p24 antijeninin baskılayabilir.
- TESTLER KESİN SONUÇ VERİR Mİ? HATA PAYI VAR MIDIR?**

Testler doğru zamanlarda yapıldığında hata payları çok düşüktür. Herhangi bir hata olmaması için de olası enfekte olma durumunda ikinci bir doğrulama testiyle bunun doğrulanması gerekir. Doğrulama testi Western Blot yöntemiyle yapılır.

Western blot, moleküler biyolojide, bir protein solüsyonunda, aranan bir proteinin olup olmadığını ve varsa ne kadar olduğunu anlamak için kullanılan bir yöntemdir. Özellikle HIV (+) bulunan örneklerin doğrulanmasında başvurulur. Bu test ancak yaptırdığınız herhangi bir tanı testinin pozitif gelmesinden sonra o testin doğruluğunu kontrol etmek için uygulanan bir testtir.

Günümüzde 4.nesil anti-HIV Elisa testleri doğrulama testleri kadar duyarlıdır.

• HIV TESTİNİ NEREDE YAPTIRABİLİRİM?

Üniversite hastanelerinde, eğitim ve araştırma hastanelerinde, devlet hastanelerinde, özel hastanelerde ve/veya kliniklerde ve özel laboratuvarlarda test yaptırmak mümkündür.

• HIV TESTİ ÜCRETLİ MİDİR?

Sosyal güvenceniz varsa devlet hastaneleri ve üniversite hastaneleri, Sosyal Güvenlik Kurumu ile anlaşmalı özel hastanelerde/kliniklerde ücretsiz test yapmaktadır. Özel laboratuvarlarda ise fiyatlar değişkenlik göstermektedir.

İstanbul'da Şişli Belediyesi ve Ankara'da Çankaya Belediyesi nerede yaşadığınız önemli olmaksızın herkese periyodik aralıklarla ücretsiz anonim test hizmeti sunmaktadır. (Ayrıntılı bilgi için Şişli test merkezi: Telefon: 0 (212) 234 48 31 ve e-posta: saglik@sisli.bel.tr / Ankara test merkezi: mithatpaşa caddesi no:52 1.kat)

• TEST SONUCUM POZİTİF ÇIKTI. NE YAPMALIYIM?

HIV pozitif olduğunuzu öğrendiyseniz, öncelikli olarak yapmanız gereken en doğru şeyin en kısa zamanda tedaviye başlamanızın olacağını unutmayın. Bunun için

HIV konusunda tedavi hizmeti sunan bir üniversite hastanesinde, devlet/özel hastanesinde enfeksiyon hastalıkları kliniğine/hekimine başvurmanız gerekir. Enfeksiyon kliniğinin/hekiminin olmadığı bir küçük yerleşim yerinde yaşıyorsanız, aile hekiminizden veya iç hastalıkları uzmanından bilgi alabilirsiniz. Uygun ve etkili bir tedavi için sizi bilgilendirecek ve yönlendirecek doğru kişinin hekiminiz olduğunu unutmayın. Sizin için uygun tedavinin (gereken testler, ilaç kombinasyonu gibi) belirlenmesinde ve sürdürülmesinde hekiminizin tavsiyelerine uymanız oldukça önemlidir.

HIV pozitif olduğunu öğrenen kişiler psikolojik yardım ihtiyacı duyabilirler. Bunun için psikolojik destek almaktan kaçınmayın.

HIV pozitif olduğunuzu öğrendiyseniz ve bununla başa çıkma yollarını öğrenmek ve/veya bilgilenecek istiyorsanız, Kaos GL Derneğine, bu konuda destek sunan sivil toplum kuruluşlarına ve/veya bir uzmana danışabilirsiniz.

• TEST SONUCUM POZİTİF OLURSA İFŞA OLUR MUYUM?

HIV tanısı, Sağlık Bakanlığı Halk Sağlığı Kurumu'na bildirim zorunlu olan hastalıklardan biridir. Ancak bu bildirim isimle yapılmıyor. Bunun yerine, HIV pozitif ve AIDS ile yaşayan kişiler için ayrı formlar kullanılarak kodlama yöntemiyle yapılıyor. (Bu kodlama, HIV tanısı alan kişinin adının, soyadının ve baba adının ilk iki harfleri ile doğum yılının son iki rakamından oluşmaktadır. Örneğin; AD/SE/MA/74 gibi) Ayrıca, bu bildirim tedavinizden sorumlu doktor ve ekibi yapar. Sizin rızanız dışında kimseye bilgi verilemeyeceği gibi kimseye bilgi paylaşmak zorunda da değilsiniz**.

** Hasta Hakları Yönergesi md. 23

- **HIV'İN TEDAVİSİ MÜMKÜN MÜDÜR?**

EVET! HIV tanısı için tedavi yöntemleri yıllar geçtikçe daha da gelişiyor. HIV'i ortadan kaldıracak kesin bir tedavi hâlen mümkün olmasa da antiretroviral tedavi denilen virüsün çoğalmasını baskılayıcı tedavi yöntemiyle (bir yada birden fazla ilaç kombinasyonu) kişilerin yaşam süreleri kendi ömür sürelerine uzatılıp yaşam standartları arttırılmaktadır. Tedavi olan HIV pozitif kişi, yaşamını enfekte olmadan önce olduğu gibi kaliteli ve sağlıklı bir şekilde sürdürebilir.

- **İLAÇ KULLANANLARIN BULAŞTIRICILIĞI ORTADAN KALKAR MI?**

Yapılan araştırmalar, ilaç kullananların kanda bulunan virüs miktarının (viral yükünün) düşmesiyle bulaştırıcılığını azaldığını gösteriyor. Ancak ilaç kullanılsa dahi taşıyıcılık durumu ortadan kalkmamıştır ve olası bulaşı yollarından kaçınılmasına mutlaka dikkat edilmesi gerekir.

- **HIV POZİTİF BİR KİŞİ İLE HIV NEGATİF BİR KİŞİ İLİŞKİ YAŞAYABİLİR Mİ?**

EVET! HIV pozitif bir kişi ile HIV negatif bir kişi hem duygusal hem de cinsel ilişkide bulunabilir. Cinsel ilişki sırasında mutlaka önleyici tedbirler (kondom, bariyer, kayganlaştırıcı) alınması gerektiği unutulmamalıdır.

- **HIV POZİTİF İKİ KİŞİNİN İLİŞKİYE GİRERKEN KONDOM KULLANMALARI GEREKİR Mİ?**

EVET! HIV pozitif iki kişi cinsel ilişki sırasında kesinlikle önleyici tedbirler almaktan (kondom, bariyer, kayganlaştırıcı vs.) kaçınmamalıdır. Aksi halde çapraz direnç de denilen ve kullanılan ilaçlara dayanıklı/dirençli virüs oluşumu gerçekleşme ihtimali ile karşılaşılabilir. Bu durum, kişilerin tedavilerini olumsuz etkileyebilir.

- **HIV SADECE EŞCİNSELLERİ İLGİLENDİREN BİR DURUM MUDUR?**

HAYIR! HIV kesinlikle belli bir sosyal grubu, cinsiyeti, cinsel yönelimi, cinsiyet kimliğini ve/veya ırkı ilgilendirmez. HIV olgusu gibi AIDS olgusu da cinsiyet, cinsel kimlik/yönelim, ırk, ten rengi gibi ayırım yapmaksızın her kesimi ilgilendirir.

Toplumda cinsiyet, cinsel yönelim, cinsiyet kimliği gibi varoluş biçimlerine yönelik tabu, ayıp, günah, aşağılama vb. ayrımcı, nefret içeren, damgalayıcı tutum ve davranışlar göz önüne alındığında, farklı önyargı biçimlerinin HIV pozitif birçok kişinin tedaviye başlamasında ve/veya sürdürmesinde olumsuz etkilerde bulunduğu görülebiliyor. Kesinlikle HIV'in belli bir sosyal grubu ilgilendiren bir durum olduğunu düşünmeden en kısa zamanda bir hekime başvurmaktan ve tedavinize başlamaktan kaçınmayın.

- **HIV POZİTİF KADINLAR/ERKEKLER EVLENEBİLİR Mİ?**

EVET! HIV pozitif olmak, kesinlikle evliliğe engel bir durum değildir. HIV pozitif bireyler, hem HIV pozitif hem de HIV negatif bireylerle evlenebilir.

- **HIV POZİTİF KADINLAR/ERKEKLER ÇOCUK SAHİBİ OLABİLİR Mİ?**

EVET. HIV pozitif kadın ya da erkekler gerekli önlemler alındığı sürece uygun yöntemlerle HIV negatif çocuk sahibi olabilirler. Bunun için hekiminize danışmanız en uygun olanıdır.

- **TEDAVİ OLMAYA BAŞLADIĞIMDA BUNU BAŞKALARI ÖĞRENİR Mİ?**

Sağlık Bakanlığının Hasta Hakları Yönetmeliği'nin bilgilerin gizli tutulması ile ilgili 23. maddesine göre sizin rızanız olmadan kimseye kişisel bilgileriniz verilemez.

Bilgilerin Gizli Tutulması Madde 23: Sağlık hizmetinin verilmesi sebebiyle edinilen bilgiler, kanun ile müsaade edilen haller dışında, hiçbir şekilde açıklanamaz. Kişinin rızasına dayansa bile, kişilik haklarından bütünüyle vazgeçilmesi, bu hakların başkalarına devri veya aşırı şekilde sınırlandırılması neticesini doğuran hallerde bilginin açıklanması, bunları açıklayanın hukuki sorumluluğunu kaldırmaz. Hukuki ve ahlaki yönden geçerli ve haklı bir sebebe dayanmaksızın hastaya zarar verme ihtimali bulunan bilginin ifşa edilmesi, personelin ve diğer kimselerin hukuki ve cezai sorumluluğunu da gerektirir. Araştırma ve eğitim amacı ile yapılan faaliyetlerde de hastanın kimlik bilgileri, rızası olmaksızın açıklanamaz.

- **NERELERDE TEDAVİ OLABİLİRİM? İLACIMI NASIL ALABİLİRİM?**

Öncelikle HIV olgusu sürekli takip gerektiren kronik bir olgudur. Bunun için sağlık takibinizde ve tedavinizde herhangi bir aksaklık yaşamayacağınız bir hekim belirleyiniz. İlacınızı düzenli ve kolaylıkla alabilmeniz için eczanenizi de belirlemeniz oldukça faydalı olacaktır.

İlaç ve sağlık kontrollerinizi yapacak doktorunuzla kuracağınız iyi ilişki kadar ilacınızı alacağınız eczaneniz ile kuracağınız ilişki de kendinizi daha rahat hissetmenize katkı sağlayabilir.

• TEDAVİ ÇOK PAHALI MI?

Sosyal güvencesi olmayanlar için testler ve ilaçlar gerçekten çok pahalı. Ancak sağlık sigortası olanlar için sosyal güvenceleri, sağlık sigortası olmayanlar için ise Genel Sağlık Sigortası ve Yeşil Kart uygulamaları ile tedavinin tüm giderleri karşılanmaktadır.

• İLAÇLARIMI İÇMEYİ UNUTURSAM NE OLUR?

HIV tedavisinde düzenli ilaç kullanımı, tedavinin aksamaması açısından hayati önem taşır. Ancak tedavi sırasında doz atlanması durumunda, atlanılan doz hatırlandığı anda alınmalıdır. Sonrasında ilaçlar sürekli alındığı saate göre alınmaya devam edilmelidir.

Atladığınız dozu bir sonraki dozda hatırlarsanız, kesinlikle tek dozluk ilaç alınmalı ve bir önceki doz alınmamalıdır. Böyle bir durum yaşamanız halinde, bu durumu mutlaka doktorunuzla paylaşınız.

• İLAÇLARIN YAN ETKİLERİ ÇOK MU?

Birçok farklı ilaç grubunda olduğu gibi HIV tedavisinde kullanılan ilaçların da çeşitli yan etkileri bulunmaktadır. Bu yan etkileri vücut zamanla tolere edebilmektedir/ edebilir. Bazı durumlarda, kişiler kullandıkları ilaçların yan etkilerini tolere edemeyebilir. Böyle bir durumda, takibinizi yapan doktor ile iletişim kurarak ilaçların yan etkilerini azaltacak ek tedaviler ya da ilaç değişimi ile bu sorunun üstesinden gelebilirsiniz. Buna benzer bir durum yaşadığınızda paniğe kapılmadan en kısa sürede hekiminizi bilgilendiriniz.

• **HAMİLE KADINLAR İLAÇ KULLANABİLİR Mİ?**

Hamile kadınlar doktor kontrolünde tedavilerini sürdürmeye devam edebilirler. Özellikle bebeğe bulaşmanın önlenmesi için gebe kadınların mutlaka takip ve tedavilerini aksatmadan sürdürmeleri önerilmektedir.

• **ŞÜPHELİ TEMAS/CİNSEL İLİŞKİ SONRASI PROFİLAKSİ (PEP) TEDAVİSİ NEDİR?**

HIV ile enfekte olduğunu düşünen kişilere temas sonrası uygulanan önleyici tedaviye temas sonrası profilaksi (PEP – *post-exposure prophylaxis*) denir.

Profilaksi tedavisi genellikle;

1. Sağlık alanında çalışanların karşılaşabileceği iğne batması,
2. Eşlerden/partnerlerden birinin HIV pozitif olduğu ve cinsel birleşme sırasında kondomun/prezervatifin yırtılması, hasar görmesi vb. durumunda,
3. HIV yayılımının yüksek olduğu ülkelerde tecavüz mağdurlarına uygulanır.
4. Kirli enjektörle uyuşturucu kullanımında

Profilaksi tedavisi, HIV ile enfekte olan kişilerin kullandığı (antiretroviral) ilaçların 28 gün süreyle kullanılmasını gerektirir. Riskli/şüpheli temastan sonra olabildiğince erken ve en fazla 72 saat içinde tedaviye başlanması gerekir. Temas sonrası profilaksi, %100 koruma sağlamamakla birlikte uluslararası tedavi kılavuzları yukarıda tanımlanan durumlarda bu tedavinin alınmasını önermektedir. Eş/partnerin HIV pozitif olup olmadığının bilinmediği durumlarda bu tedavi genellikle önerilmez. Eş/partneriniz HIV pozitif ise ve cinsel ilişki sırasında kondomun hasar görmesi/yırtılması durumunu yaşıyorsanız, en kısa sürede eş/partnerinizin sağlık hizmeti aldığı has-

taneye/hekime başvurun. Risk analizinin yapılması neticesinde hekiminizin önerilerini uygulamayı ihmal etmeyin. İlaçlara başlama kararı alınırsa olası yan etkiler hakkında bilgilenenmeniz önemlidir.

NOT: Şüpheli temas/cinsel ilişki öncesinde uygulanan profilaksi tedavisine temas öncesi profilaksi (*PreP – pre-exposure prophylaxis*) denir. Bu tedavi yöntemine göre kişinin henüz HIV ile enfekte olmamasına rağmen HIV ile enfekte olma riski/ihtimali göz önüne alınarak 3 aylık periyotlarla antiretroviral ilaçları düzenli olarak kullanılması sağlanır. PreP tedavisi, her ne kadar HIV enfeksiyonuna karşı güçlü korunma yöntemlerinden biri olarak görülse de %100 koruma sağlamaz ve diğer korunma yöntemleriyle birlikte kullanılması önemle tavsiye edilir. PreP tedavisi, ülkemizde uygulanan bir tedavi yöntemi değildir.

• ÖPÜŞMEK HIV AÇISINDAN TEHLİKE YARATIR MI?

HIV öpüşerek bulaşmaz. Ancak derin öpüşmelerden kaçınılması gerek. Çünkü ağız boşluğunda, öpüşme öncesinde ve/veya sırasında olası bir kanama, tahriş, yaralanma vb. ihtimali HIV de dahil olmak üzere diğer enfeksiyonlar açısından da sizin için riskli bir durum oluşturabilir. Bunun için öpüşmeden önce diş fırçalanması, gargara gibi ağız florasına zarar veren yöntemlerden uzak durulması tavsiye edilmektedir.

• LAVAJ YA DA LAVMAN YAPMAK HIV AÇISINDAN SORUN OLUR MU?

Cinsel birleşme öncesi lavaj ya da lavman yöntemiyle anal temizliğin yapılması bağırsak florasına zarar verebilir. Bu durum, HIV de dahil olmak üzere sizi diğer cinsel yolla bulaşan enfeksiyonlara karşı daha savunmasız hale getirebilir. Ayrıca lavaj/lavman ekipmanlarının ortak kullanımı büyük bir risk yaratır.

- **KADIN KADINA CİNSEL İLİŞKİ SIRASINDA DA KORUNMALI MIYIM?**

EVET! Kesinlikle her türlü cinsel ilişkide korunmak önem taşır. Kadın kadına cinsel ilişkide de oral seks sırasında uygun bir bariyer yöntemi, el kullanılacak durumlarda lateks eldiven ve seks oyuncaklarının kullanımında kondom kullanılmalıdır. Partner değişince kondom mutlaka değiştirilmelidir.

- **HIV POZİTİF BİREYLER EŞLERİNE/ PARTNERLERİNE HIV STATÜLERİNİ ANLATMALI MIDIRLAR?**

HIV ile yaşadığınızı kimseye söylemek zorunda olmamakla birlikte eş ile paylaşmak kişinin kendi inisiyatifindedir. Ancak HIV pozitif kişinin eş/partneri ile bilgi paylaşımı konusunda tutumu ne olursa olsun güvenli cinsel yaşam için korunma çok önemlidir.

Ayrıca, HIV pozitif bir kişinin kendi HIV statüsünü paylaşmayıp bir başkasını enfekte etme durumunda hukuki yaptırımla karşılaşma ihtimali olabileceğini göz önünde bulundurması gerekir.

- **HIV POZİTİFLER HER İŞTE ÇALIŞABİLİR Mİ?**

HIV ile yaşayanlar her mesleği yapabilirler. Ancak bazı meslek grupları, hiçbir hukuki veya tıbbi dayanağı olmamasına rağmen HIV ile yaşayan çalışanlara ayrımcılık uygulayabiliyorlar. Buna benzer bir durumla karşılaştığınızda, Kaos GL Derneğinden, bu konuda destek sunan herhangi bir sivil toplum örgütünden ve/veya uzmandan hukuki destek alabilirsiniz.

- **HIV POZİTİFLER ASKERLİK HİZMETİNDEN MUAF MIDIR?**

Evet. HIV tanısı alan herkes istediği ve beyan ettiği takdirde askerlik hizmetinden muaf olabilir. Kişi, tanıyı askerlik hizmetine devam ederken aldıysa tanı doğrulandığı anda kişinin askeriye ile ilişkisi kesilir. Bu konuda daha ayrıntılı bilgi için bağlı bulunduğunuz askerlik şubesi yetkililerinden bilgi alabilirsiniz.

- **HIV POZİTİF SĞINMACILARIN/MÜLTECİLERİN TÜRKİYE İÇİNDE SAĞLIK HİZMETLERİNE ULAŞIM İMKÂNLARI VAR MIDIR? VAR İSE BU NASIL SAĞLANIYOR?**

Türkiye sınırları içerisinde yaşayan her sığınmacıya ve/veya mülteciye ilgili mevzuatlar gereğince her türlü sağlık hizmetine erişim imkânı sağlanması gerekir. Bu durum, HIV pozitif sığınmacılar ve/veya mülteciler için de geçerlidir.

HIV pozitif sığınmacıların ve/veya mültecilerin sağlık hakkına erişimlerinin sağlanması Türkiye devletinin sorumluluğundadır. Ancak pratikte bir çok aksama ile karşılaşılabilir. Bu kişilerin sağlık hizmetine erişimleri engellenebildiği gibi gizliliğin korunması hakkı ihlal edilmek suretiyle de kişiler sağlık hizmetine erişimden uzaklaştırılabilir. Bu gibi durumlarda, Kaos GL Derneğinden, bu konuda destek sunan herhangi bir sivil toplum örgütünden ve/veya uzmandan destek alabilirsiniz.

PK. 12

Tel: +90 (312) 230 03 58

Faks: +90 (312) 230 62 77

e-posta: bilgi@kaosgldernegi.org

www.kaosgldernegi.org